

Fundacja
TAURUS

Prawo od A do Z

UPADŁOŚĆ KONSUMENCKA

Upadłość konsumencka

**OPRACOWANIE:
FUNDACJA TAURUS**

ROK 2021

Opracowanie zostało przygotowane w ramach realizacji przez Fundację TAURUS zadania publicznego w zakresie prowadzenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego/ nieodpłatnej pomocy prawnej w Poznaniu w roku 2021 oraz edukacji prawnej.

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

POZnań*

Ogłoszenie upadłości konsumenckiej

I. Istota upadłości konsumenckiej?

Upadłość konsumencka to instytucja prawna pozwalająca osobom fizycznym nieprowadzącym działalności gospodarczej na umorzenie długów. Z danych statystycznych roku 2020 wynika, iż co 11-ty Polak ma problemy z terminowym regulowaniem należności. Swoich zobowiązań nie reguluje terminowo blisko 3 mln. osób. Rekordowe zadłużenia osób fizycznych sięgają nawet kilkunastu milionów złotych. W przypadku powstania nadmiernego zadłużenia nawet osoby, które odpowiedzialnie podchodzą do swoich zobowiązań, mogą nie być w stanie ich spłacać, gdyż same odsetki przewyższają możliwości zobowiązanego. Do tego w wielu przypadkach dochodzi sytuacja osobista lub zdrowotna dłużnika. Konsekwencje społeczne takiego stanu rzeczy mogą być bardzo rozległe – nadmierne zadłużenie przekłada się chociażby na stan zdrowia psychicznego i fizycznego, jakość

wykonywanej pracy, funkcjonowanie poza legalnym rynkiem pracy, rozpad związków, nieporozumienia rodzinne, wykluczenie ekonomiczne (wyeliminowanie z legalnego rynku usług finansowych).

Rozwiązaniem w takim przypadku może być instytucja upadłości konsumenckiej dedykowana osobom, które są niewypłacalne. Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych a opóźnienie w wykonaniu tych zobowiązań przekracza trzy miesiące.

Głównym celem postępowania upadłościowego jest oddłużenie, które w pierwszym rzędzie sprowadza się do zaspokojenia wierzycieli z majątku dłużnika a w dalszej perspektywie do umorzenia części lub nawet całości długów.

Upadłość konsumencką regulują przepisy Ustawy z dnia 28 lutego 2003r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz. U. z 2020r., poz. 1228 ze zmianami). Najważniejsze regulacje zawarte w tym akcie prawnym dotyczą:

- niezbędnych elementów wniosku o upadłość,
- sposobu określania planu spłaty wierzycieli i likwidacji majątku upadłego,
- warunków umorzenia zobowiązań,
- zasad zawarcia układu z wierzycielami.

W myśl nowelizacji ustawy – Prawo upadłościowe, która weszła w życie 24 marca 2020r., możliwe jest ogłoszenie upadłości również osoby, która doprowadziła do swojego zadłużenia w sposób umyślny lub wskutek rażącego niedbalstwa (np. w skutek niefrasobliwego korzystania z kredytów i pożyczek, a nie np. z powodu utraty pracy bądź choroby). Do czasu wejścia w życie ww. nowelizacji o ogłoszenie upadłości mogły ubiegać się jedynie osoby, które do zadłużenia nie doprowadziły umyślnie lub w skutek rażącego niedbalstwa. Zmiana poszerzyła zatem znacznie krąg osób które uprawnione są do złożenia wniosku o upadłość konsumencką, co

oczywiście przekłada się wymiennie na ilość ogłaszanych upadłości. Co więcej – obecnie z wnioskiem o upadłość konsumencką mogą wystąpić także osoby, które zakończyły działalność gospodarczą w okresie przed upływem 10 lat od dnia złożenia wniosku i posiadają zadłużenie z tytułu tej działalności o także rolnicy, którzy nie prowadzą innej działalności gospodarczej lub zawodowej. Osoba zadłużona zyskała nadto możliwość wnioskowania o zawarcie ugody z wierzycielami.

Kolejnym ułatwieniem w omawianej dziedzinie będzie uruchomienie z dniem 1 lipca 2021 r. systemu teleinformatycznego, który ułatwi składanie wniosków oraz usprawni przebieg postępowania a to z pewnością również przełoży się na wzrost liczby składanych wniosków i ogłaszanych upadłości.

II. Etapy postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości

Postępowanie sądowe w przedmiocie ogłoszenia upadłości można podzielić na kilka głównych etapów, tj.:

- postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości konsumenckiej,
- postępowanie upadłościowe właściwe i likwidacja masy upadłości,
- ustalenie planu spłaty wierzycieli i jego wykonanie,
- umorzenie zobowiązań upadłego.

Niektóre etapy upadłości konsumenckiej mogą być pominięte (np. plan spłaty wierzycieli, umorzenie części lub całości zobowiązań) a jest to zależne od okoliczności konkretnego przypadku takich jak: sytuacja osobista upadłego, jego możliwości zarobkowe, wina upadłego w powstaniu stanu niewypłacalności.

III. Kto może ubiegać się o ogłoszenie upadłości konsumenckiej?

O upadłość konsumencką może ubiegać się osoba, która nie prowadzi działalności gospodarczej nawet tej niezarejestrowanej oraz nie pozostaje w spółce

(konsument) i stała się niewypłacalna. Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. jeżeli opóźnienie w wykonaniu tych zobowiązań przekracza trzy miesiące. Nie jest przy tym istotna ilość niuregulowanych zobowiązań – w przypadku dłużnika będącego konsumentem wystarczy nawet jedno niuregulowane zobowiązanie pieniężne, którego dłużnik nie jest w stanie spłacić, aby uznać go za niewypłacalnego.

Postępowanie upadłościowe osoby fizycznej może być prowadzone również na wniosek wierzyciela – jest to możliwe jedynie wtedy, gdy dłużnik prowadził wcześniej działalność gospodarczą, a od momentu wyrejestrowania jej z CEIDG nie minął jeszcze rok.

IV. Wniosek o ogłoszenie upadłości i jego rozpoznanie

Dokumentem, który inicjuje postępowanie o ogłoszenie upadłości konsumenckiej jest odpowiednio przygotowany wniosek wraz z załącznikami – jego wzór został opublikowany w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 marca 2020r. (Dz. U. z 2020r., poz. 502). Wniosek składa się w sądzie rejonowym, w którego strukturze znajduje się wydział gospodarczy ds. upadłościowych, właściwym dla miejsca zwykłego pobytu dłużnika. Kompletny wniosek o ogłoszenie upadłości zawiera:

- dane identyfikacyjne dłużnika (imię i nazwisko, adres, numer PESEL, numer NIP – w przypadku dłużnika prowadzącego wcześniej działalność gospodarczą),
- miejsce położenia majątku,
- okoliczności uzasadniające wniosek,
- wykaz majątku wraz z szacunkową wyceną (ruchomości, nieruchomości, środki pieniężne w gotówce oraz zgromadzone na rachunkach bankowych),
- spis wierzycieli z określeniem wysokości zobowiązania, adresu wierzyciela oraz terminu zapłaty,
- spis wierzytelności spornych,

- informację o zabezpieczeniach ustanowionych na majątku dłużnika,
- przychody dłużnika i koszty jego utrzymania oraz osób pozostających na jego utrzymaniu – z ostatnich sześciu miesięcy,
- informacje o czynnościach prawnych dotyczących nieruchomości, akcji lub udziałów w spółkach w okresie dwunastu miesięcy przed dniem złożenia wniosku,
- informacje o czynnościach prawnych dotyczących ruchomości, wierzytelności i innych praw, których wartość przekracza 10 000 zł. w okresie dwunastu miesięcy przed dniem złożenia wniosku,
- dowody potwierdzające zadłużenie i niewypłacalność np. wypowiedzenia umów kredytów, zaświadczenie o zarobkach, dokumenty potwierdzające brak dochodów oraz trudną sytuację finansową.
- oświadczenie o prawdziwości danych.

Dłużnik może do wniosku o ogłoszenie upadłości załączyć również zaoferowaną przez konkretnego nabywcę ofertę kupna jego majątku.

Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej podlega opłacie sądowej w wysokości 30 zł. Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik (doradca restrukturyzacyjny, adwokat lub radca prawny), to należy dokonać również opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Rozpoznanie wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej następuje na posiedzeniu niejawnym. W praktyce oznacza to, że stawiennictwo w sądzie nie będzie konieczne.

V. Warianty procedowania sprawy w przedmiocie ogłoszenia upadłości

1. Postępowanie na zasadach ogólnych

Sąd rozpoznający wniosek może zdecydować o prowadzeniu postępowania na zasadach ogólnych, tych samych zgodnie z którymi procedowane są sprawy

przedsiębiorców. Rozwiązanie takie może mieć zastosowanie w przypadku jeśli:

- dłużnik posiada majątek znacznego rozmiaru,
- wobec dłużnika występuje liczne grono wierzycieli,
- stan faktyczny sprawy jest skomplikowany.

Ostatecznie upadły może złożyć wniosek o ustalenie planu spłaty wierzycieli lub o umorzenie zobowiązań bez planu spłaty.

2. Układ na zgromadzeniu wierzycieli

O układ może wnioskować sam dłużnik, może także do niego skierować sąd, mimo żądania ogłoszenia upadłości przez dłużnika. Prowadzenie postępowania układowego będzie zasadne tylko w przypadku, gdy dłużnik ma relatywnie dobre możliwości zarobkowe a nadto jego sytuacja osobista, zawodowa i finansowa daje rękojmię wykonania układu.

Umożliwienie zawarcia układu przez konsumenta na zgromadzeniu wierzycieli ma być alternatywą dla upadłości o stricte likwidacyjnym charakterze. Oznacza to, że możliwe będzie zachowanie przez dłużnika części lub całości majątku a regulowanie zobowiązań odbywać będzie się na korzystniejszych, określonych w układzie warunkach.

3. Uproszczona upadłość konsumencka

Nowa uproszczona upadłość konsumencka jest odformalizowaną i szybszą wersją standardowego postępowania upadłościowego. Będzie ona miała zastosowanie w stosunku do osób, które mają niewielu wierzycieli i nie posiadają majątku znacznych rozmiarów.

W tym wariantcie postępowania sąd nie wyznacza sędziego komisarza. Całość dalszego postępowania spoczywa na barkach syndyka. Formą kontroli jego poczynań jest skarga, podobnie jak w postępowaniu egzekucyjnym.

4. Procedura po ogłoszeniu przez sąd upadłości konsumenckiej.

1. Po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej sąd powołuje syndyka i ewentualnie także sędziego komisarza (jeżeli postępowania toczyło się na zasadach ogólnych – patrz wyżej pkt 1 – funkcję tę może pełnić także referendarz).
2. Syndyk informuje wierzycieli o ogłoszeniu upadłości przez dłużnika i zobowiązuje ich do zgłaszania swoich wierzytelności. Zgłoszenie wierzytelności przerywa bieg terminu przedawnienia, które biegnie na nowo od dnia następującego po dniu uprawomocnienia się postanowienia o zakończeniu albo umorzeniu postępowania.
3. Syndyk przejmuje władanie dochodami oraz majątkiem dłużnika i przystępuje do jego ustalenia, oszacowania a następnie likwidacji.

VI. Skutki ogłoszenia upadłości przez sąd.

Ogłoszenie upadłości konsumenckiej wywołuje określone skutki wobec upadłego, przede wszystkim w sferze majątkowej – z chwilą ogłoszenia upadłości powstaje masa upadłości, którą zarządza syndyk. Upadły nie może już wówczas rozporządzać swoim majątkiem, z wyjątkiem drobnych umów dnia codziennego np. zakup żywności czy leków z funduszy, które pozostawił mu sąd. Wysokość dochodu dłużnika wolną od zajęcia określa sąd. Upadły obowiązany jest wskazać syndykowi cały swój majątek (także mieszkanie, w którym zamieszkuje). Wszystkie zobowiązania upadłego, nawet te niewymagalne stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości konsumenckiej.

Z dniem ogłoszenia upadłości pomiędzy dłużnikiem a jego małżonkiem powstaje rozdzielność majątkowa. Majątek wspólny małżonków wchodzi do masy upadłości, a jego podział jest niedopuszczalny. Małżonek upadłego może w postępowaniu upadłościowym dochodzić należności z tytułu udziału w majątku

wspólnym, zgłaszając wierzytelność sędziemu komisarzowi. Małżonkowi upadłego przysługuje jednak jedynie roszczenie o zapłatę należności z tytułu przypadającego mu udziału w majątku wspólnym i jest on traktowany na zasadach ogólnych, na równi z pozostałymi wierzycielami, a to oznacza, że jego wierzytelność również może zostać umorzona.

Ustanowienie rozdzielności majątkowej pomiędzy upadłym a jego małżonkiem (na podstawie orzeczenia sądu, w wyniku rozwodu, separacji, ubezwłasnowolnienia małżonka) jest bezskuteczne stosunku do masy upadłości jeśli nastąpiło w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, chyba że pozew lub wniosek został złożony co najmniej na 2 lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Po ogłoszeniu upadłości nie można ustanowić rozdzielności majątkowej z datą wcześniejszą niż data ogłoszenia upadłości.

W przypadku gdy upadły został powołany do spadku po dniu ogłoszenia upadłości oraz gdy otwarcie spadku nastąpiło przed ogłoszeniem upadłości, a do dnia ogłoszenia upadłości nie upłynął termin do złożenia oświadczeń dotyczących przyjęcia lub odrzucenia spadku, to:

- cały spadek wchodzi do masy upadłości (chyba że w skład spadku wchodzi wierzytelności i prawa wątpliwe co do istnienia lub możliwości ich wykonania, względnie składniki majątkowe wchodzące w skład spadku są trudno zbywalne albo z innych przyczyn wejście spadku do masy upadłości nie byłoby korzystne dla postępowania upadłościowego),
- syndyk nie składa oświadczenia o przyjęciu spadku,
- spadek uważa się za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.

Po ogłoszeniu upadłości bezskuteczna jest zawarta przez upadłego umowa zbycia całości lub części spadku lub udziału spadkowego jak również dokonana przez upadłego czynność rozporządzająca udziałem w przedmiocie należącym do spadku, lub jego zgoda na rozporządzenie udziałem w przedmiocie należącym do spadku przez innego spadkobiercę. Podobnie oświadczenie upadłego o odrzuceniu spadku lub

zapisu windykacyjnego jest bezskuteczne jeżeli zostało złożone po ogłoszeniu upadłości.

Z dniem ogłoszenia upadłości zawieszeniu z mocy prawa ulegają prowadzone przeciwko upadłemu postępowania egzekucyjne. Po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości postępowania te zostają umorzone. Sumy uzyskane w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym, a jeszcze nie wydane, z chwilą jego umorzenia przelewa się do masy upadłości. Niedopuszczalne jest wówczas kierowanie nowej egzekucji do majątku wchodzącego w skład masy upadłości jak również wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu lub zarządzenia zabezpieczenia na majątku upadłego. Wyjątek dotyczy możliwości zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych, o rentę z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci oraz roszczeń o zamianę uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę.

VII. Masa upadłości i jej likwidacja

W skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty w toku postępowania upadłościowego, z wyjątkiem m. in. mienia, które jest wyłączone od egzekucji oraz wynagrodzenia za pracę upadłego w części niepodlegającej zajęciu.

Do masy upadłości nie wchodzi także:

- w przypadku osoby samotnej – część dochodu upadłego, która łącznie z dochodami wyłączonymi z masy upadłości odpowiada 150% kryterium dochodowego w pomocy społecznej (art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej - 701 zł. x 150% = **1051,50 zł.**),
- w przypadku upadłego, który ma na utrzymaniu inne osoby – część dochodu upadłego, która łącznie z dochodami wyłączonymi z masy upadłości odpowiada iloczynowi liczby osób pozostających na utrzymaniu upadłego oraz upadłego i

150% kryterium dochodowego w pomocy społecznej (art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej - 528 zł. x150% = **792 zł.**).

Sędzia/sędzia komisarz może także w inny sposób określić część dochodu upadłego, która nie wchodzi do masy upadłości biorąc pod uwagę szczególne potrzeby upadłego i osób pozostających na jego utrzymaniu, takie jak stan zdrowia, potrzeby mieszkaniowe oraz możliwości ich zaspokojenia. Na postanowienie sędziego/sędziego komisarza przysługuje upadłemu i wierzycielom zażalenie. Część dochodu upadłego, która nie wchodzi do masy upadłości nie podlega egzekucji.

Wyboru sposobu likwidacji masy upadłości dokonuje samodzielnie syndyk w sposób, który umożliwi zaspokojenie wierzycieli w jak największym stopniu, z uwzględnieniem kosztów likwidacji. Gdy wartość majątku przekracza pięciokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia syndyk o wyborze sposobu likwidacji majątku i minimalnej cenie zawiadamia wierzycieli oraz sąd.

Z sumy uzyskanej ze sprzedaży mieszkania może zosta

wydzielona kwota odpowiadająca przeciętnemu czynszowi najmu lokalu mieszkalnego w tej samej lub sąsiedniej miejscowości za okres od 12 do 24 miesięcy. Dłużnik musi jednak złożyć wniosek, aby taka kwota ze sprzedaży mieszkania została wydzielona. Jeżeli fundusze masy upadłości na to pozwalają, a opuszczony przez upadłego lokal mieszkalny albo dom jednorodzinny nie został jeszcze zbyty, sędzia-komisarz może przyznać upadłemu zaliczkę na poczet kwoty na wynajem lokalu.

VIII. Zakończenie postępowania upadłościowego – możliwe warianty.

Po zakończeniu likwidacji majątku upadłego syndyk przedstawia upadłemu oraz wierzycielom projekt wniosku do sądu, wyznaczając im jednocześnie 14-to dniowy termin na ustosunkowanie się do tego projektu. Wniosek ten przesyłany jest następnie do sądu, który wydaje postanowienie o:

- planie spłaty lub

- umorzeniu zaległości bez ustalenia planu spłaty lub
- warunkowym umorzeniu zaległości bez planu spłaty lub
- odmowie ustalenia planu spłaty wierzycieli albo odpowiednio – umorzenia warunkowego lub bezwarunkowego zobowiązań upadłego.

Wyróżniamy 7 **głównych wariantów zakończenia postępowania upadłościowego**.

Wariant I:

W przypadku gdy upadły ma dochody, z których część można przeznaczyć na spłaty oraz nie doprowadził do swojej niewypłacalności w sposób celowy – sąd wydaje postanowienie o ustaleniu planu spłaty wierzycieli na okres maksymalnie do 36 miesięcy. Pozostałe po realizacji planu spłaty zobowiązania upadłego zostaną umorzone.

Wariant II:

W przypadku gdy upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa – sąd wydaje postanowienie o ustaleniu planu spłaty wierzycieli na okres nie krótszy niż 36 miesięcy i nie dłuższy niż 84 miesięcy (od 3 do 7 lat). Pozostałe po realizacji planu spłaty zobowiązania upadłego zostaną umorzone.

Wariant III:

W przypadku gdy upadły ma dochody z których część można przeznaczyć na spłaty, ale doprowadził do swojej niewypłacalności w sposób celowy, a jednocześnie przemawiają za tym względy słuszności lub humanitarne – sąd wydaje postanowienie o ustaleniu planu spłaty wierzycieli na okres nie krótszy niż 36 miesięcy i nie dłuższy niż 84 miesięcy (od 3 do 7 lat). Pozostałe po realizacji planu spłaty zobowiązania upadłego zostaną umorzone.

Wariant IV:

W przypadku gdy osobista sytuacja upadłego wskazuje w sposób oczywisty, że jest on trwale niezdolny do dokonywania jakichkolwiek spłat, a sam nie przyczynił się w sposób celowy do powstania swojej niewypłacalności – sąd umarza zobowiązania upadłego bez ustalania planu spłaty.

Wariant V:

W przypadku gdy osobista sytuacja upadłego wskazuje w sposób oczywisty, że jest on niezdolny do dokonywania jakichkolwiek spłat, jednak ta niezdolność nie ma charakteru trwałego – sąd umarza zobowiązania upadłego bez ustalania planu spłaty pod warunkiem, że w ciągu 5 lat żaden z wierzycieli (ani sam upadły) nie złoży wniosku o ustalenie planu spłaty wierzycieli. Jeżeli taki wniosek wpłynie, a sąd ustali, że sytuacja upadłego uległa poprawie i jest on w stanie dokonywać spłat, to sąd uchyli swoje poprzednie postanowienie i ustali plan spłaty. Okres warunkowego umorzenia zobowiązań nie wlicza się do okresu spłaty.

Wariant VI:

W przypadku gdy upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień w sposób celowy, w szczególności przez trwonienie części majątku oraz celowe nieregulowanie wymagalnych zobowiązań, a nie zachodzą względy słuszności lub humanitarne – sąd wydaje postanowienie o odmowie ustalenia planu spłaty wierzycieli albo odpowiednio – umorzenia warunkowego lub bezwarunkowego zobowiązań upadłego.

Wariant VII:

W przypadku gdy w okresie 10 lat przed dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości w stosunku do upadłego prowadzono postępowanie upadłościowe, w którym umorzono całość lub część zobowiązań – sąd wydaje postanowienie o odmowie ustalenia planu spłaty wierzycieli albo odpowiednio – umorzenia warunkowego lub bezwarunkowego zobowiązań upadłego, chyba że zachodzą względy słuszności lub humanitarne.

1. Obowiązki upadłego podczas warunkowego umorzenia zobowiązań (zgodnie z wariantem V)

Upadły ma obowiązek co roku (do końca kwietnia) przez 5 lat, składać sprawozdania informując Sąd czy nie ustała jego niezdolność do dokonywania jakichkolwiek spłat.

Uchylenie postanowienie o warunkowym umorzeniu zobowiązań nastąpi, gdy upadły:

- nie złoży w terminie sprawozdania,
- w sprawozdaniu poda nieprawdziwe informacje, szczególnie zatai swoje przychody lub nabyte składniki majątkowe,
- bez zgody sądu dokona czynności prawnej dotyczącej swojego majątku, która mogłaby pogorszyć jego sytuację majątkową (lub jeśli czynność ta nie zostanie przez sąd zatwierdzona),
- ukrywa majątek lub czynność prawna upadłego została prawomocnie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli,

chyba że uchybienie obowiązkowi jest nieznaczne lub zaniechanie uchylenia jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.

W razie uchylenia postanowienia o warunkowym umorzeniu zobowiązań upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli zobowiązania upadłego nie podlegają umorzeniu.

2. Obowiązki upadłego w trakcie planu spłaty

Upadły ma obowiązek składania do Sądu do końca kwietnia każdego roku sprawozdania z wykonania planu spłaty wierzycieli za poprzedni rok kalendarzowy.

W sprawozdaniu upadły wykazuje:

- osiągnięte przychody,
- spłacone kwoty oraz
- nabyte składniki majątkowe o wartości przekraczającej przeciętne miesięczne wynagrodzenie

Do sprawozdania upadły dołącza kopię rocznego zeznania podatkowego.

3. Zmiana planu spłaty

Na wniosek upadłego, po wysłuchaniu wierzycieli, sąd może plan spłaty upadłego:

- wydłużyć na okres nieprzekraczający 18 m-cy – w sytuacji, gdy upadły nie może wywiązać się z obowiązków określonych w planie spłaty wierzycieli,
- uchylić plan spłaty wierzycieli i umorzyć niewykonane zobowiązania upadłego jeżeli nie ma on możliwości wywiązania się z obowiązków określonych w planie spłaty wierzycieli a sytuacja ta ma charakter trwały i wynika z okoliczności niezależnych od upadłego.

W trakcie wykonywania plany spłaty zarówno wierzyciel jak i upadły mogą wystąpić z wnioskiem o zmianę planu spłaty wierzycieli jeżeli sytuacja majątkowa upadłego w trakcie wykonywania planu uległa istotnej poprawie i nie wynika to ze zwiększenia wynagrodzenia za pracę lub dochodów uzyskiwanych z innej działalności zarobkowej upadłego.

4. Uchylenie planu spłaty

Sąd z urzędu albo na wniosek wierzyciela, po wysłuchaniu upadłego i wierzycieli objętych planem spłaty, uchyli plan spłaty wierzycieli, jeżeli upadły:

- nie wykona obowiązków określonych w planie spłaty wierzycieli,
- nie złoży w terminie sprawozdania,
- zatai w sprawozdaniu przychody lub nabyte składniki majątkowe,
- dokona czynności prawnej, która pogorszy jego zdolność do wykonania planu spłaty, bez uzyskania zgody sądu albo czynność ta nie zostanie przez sąd zatwierdzona,
- ukryje majątek lub czynność prawna upadłego zostanie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli,

chyba że uchybienie obowiązkowi jest nieznaczne lub dalsze wykonywanie planu spłaty wierzycieli jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.

5. Postanowienie końcowe

Po wykonaniu przez upadłego obowiązków określonych w planie spłaty wierzycieli sąd wydaje postanowienie o stwierdzeniu wykonania planu spłaty i umorzeniu zobowiązań upadłego powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości i niewykonanych w wyniku wykonania planu spłaty wierzycieli. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

Po wydaniu postanowienia niedopuszczalne jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego dotyczącego wierzytelności powstałej przed dniem ustalenia planu spłaty wierzycieli z wyjątkiem wierzytelności wynikających z zobowiązań nie podlegających umorzeniu.

➤ **Umorzeniu podlegają** zobowiązania pieniężne powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości, których źródłem są w szczególności:

- kredyty i pożyczki,
- nieuregulowane opłaty za media (energia elektryczna, woda, gaz, telefon),
- podatki,
- zobowiązania wynikające z umów, w tym także z wcześniej prowadzonej działalności gospodarczej.

➤ **Nie podlegają umorzeniu:**

- zobowiązania alimentacyjne,
- renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci,
- nawiazki lub świadczenia pieniężne orzeczone przez sąd jako środek karny lub środek związany z poddaniem sprawcy próbie,
- orzeczone przez sąd kary grzywny oraz kwoty stanowiące wykonanie obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,
- zobowiązania do naprawienia szkody wynikającej z przestępstwa lub wykroczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem,
- zobowiązania, których upadły umyślnie nie ujawnił, jeżeli wierzyciel nie brał udziału w postępowaniu.

6. Koszty postępowania o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Na koszty postępowania o ogłoszenie upadłości konsumenckiej składają się wspomniana wcześniej opłata sądowa 30 zł. za złożenie wniosku, koszty ewentualnych wycen majątku i opinii biegłych (o ile takowe będą konieczne w toku postępowania) oraz wynagrodzenie syndyka. Koszty te mogą zostać tymczasowo pokryte ze środków Skarbu Państwa, jeśli upadły nie posiada żadnego majątku. Finalnie są one zwracane przez upadłego w ramach planu spłaty lub umarzone.

IX. Możliwość oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub umorzenia postępowania.

Sąd może oddalić wniosek lub umorzyć postępowanie między innymi z następujących powodów:

- jeśli dłużnik jest akcjonariuszem lub komandytariuszem odpowiadającym także za długi spółki,
- jeśli dłużnik nie jest niewypłacalny – np. gdy zaległości dotyczą okresu krótszego niż 3 miesiące,
- jeśli w ciągu ostatnich 10 lat dłużnik złożył już wniosek o upadłość i została ona ogłoszona, a część lub całość zobowiązań została umorzona,
- jeśli w ciągu ostatnich 10 lat dłużnik dokonał czynności skutkującej pokrzywdzeniem wierzycieli np. przekazał nieruchomości bliskiej osobie w celu uniknięcia jej zajęcia przez komornika.

X. Podsumowanie.

Ogłoszenie upadłości konsumenckiej niesie ze sobą szereg określonych konsekwencji. Mają one tak pozytywny, jak i negatywny wymiar.

Z chwilą ogłoszenia upadłości majątek należący dotychczas do dłużnika staje się tzw. masą upadłości, którą zarządza syndyk. Upadły traci również możliwość swobodnego zarządzania swoimi dochodami – otrzymuje jedynie wydzieloną przez syndyka część dochodu, która może dysponować. W czasie likwidacji majątku upadły nie może nawet ubiegać się o kredyt czy pożyczkę.

Z drugiej strony upadły odzyskuje pewien komfort psychiczny – prowadzone przeciwko niemu postępowania egzekucyjne zostają zawieszane a po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości postępowania te zostają umorzone z mocy prawa. Upadły od tej pory kontaktuje się wyłącznie ze syndykiem.

Podjmując decyzję o złożeniu wniosku o upadłość konsumencką dłużnik musi zważyć czy i jaki majątek posiada oraz czy ma warunki do jakiegokolwiek spłaty zobowiązań. Jeśli dłużnik posiada majątek a w szczególności mieszkanie lub dom, powinien rozważyć inne sposoby restrukturyzacji swojego zadłużenia, chociażby układ z wierzycielami, gdyż w toku postępowania upadłościowego w istocie uwolni się od długów, straci jednak swój majątek, nierzadko przekazywany z pokolenia na pokolenie. Upadłość konsumencka z pewnością jest rozwiązaniem korzystnym dla dłużników nie posiadających żadnego majątku, względnie dłużników, których zobowiązania znacznie przekraczają wartość ich majątku. W każdym jednakże przypadku złożenie wniosku o upadłość konsumencką winno zostać poprzedzone dogłębną analizą wszystkich możliwości wyjścia z impasu finansowego i ze świadomością przedstawionych wyżej konsekwencji ogłoszenia upadłości.

